

JORNADES D'ECONOMIA:

CRISI ECONÒMICA I SOCIETAT. L'IMPACTE EN EL NOSTRE TERRITORI

JORNADES D'ECONOMIA:
CRISI ECONÒMICA I SOCIETAT.
L'IMPACTE EN EL NOSTRE TERRITORI

CENTRE DE LECTURA
REUS 1859

AROLA EDITORS

INSTITUT RAMON MUNTANER
Fundació privada dels Centres d'Estudis de Parla Catalana

JORNADES D'ECONOMIA:

CRISI ECONÒMICA I SOCIETAT.

L'IMPACTE EN EL NOSTRE TERRITORI

AGUSTÍ SEGARRA BLASCO, XAVIER MORENO JULIÀ,
JAUME MASSÓ CARBALLIDO, JOAQUIM MARGALEF LLEBARÍA,
MARGARITA GONZALVO CIRAC, JOSEP FÀBREGAS ROIG,
JUDIT VIDAL BONAVILA, XAVIER FERRÉ TRILL.

Coordinador: Josep Fàbregas Roig

131

ASSAIG

EDICIONS DEL CENTRE DE LECTURA

REUS 2014

1a edició:
desembre del 2014

Edita:
Centre de Lectura de Reus i Arola Editors
ISBN: 978-84-87873-97-3
ISBN: 978-84-94342-51-6

Centre de Lectura de Reus
Carrer Major, 15 - 43201 Reus, Tarragona
Tel.: 977 77 31 12
www.centrelectura.cat

Arola Editors
Polígon Francolí parcel·la 3 nau 5 - 43006 Tarragona
Apt. Correus 253 - 43080 Tarragona
Tel. 977 553 707
arola@arolaeditors.com
www.arolaeditors.com

Coedita:
Publicacions URV
ISBN: 978-84-8424-350-2

Publicacions de la URV
Av. Catalunya, 35 - 43005 Tarragona
Tel.: 977 558 474
publicacions@urv.cat
www.publicacionsurv.cat

© Centre de Lectura de Reus
© Agustí Segarra, Xavier Moreno, Jaume Massó, Joaquim Margalef,
Marga Gonzalvo, Josep Fàbregas, Judit Vidal, Xavier Ferré
Correcció lingüística: Agnès Toda

Consell editorial: Pere Gabriel Sirvent (UAB),
Magí Sunyer Molné (URV), Mercè Costafreda Felip.

Disseny coberta: Fèlix Arola.

Fotografia coberta: Banc d'Espanya Reus 1904, autor desconegut. Fons Jaume Vilalta
González (Centre de la Imatge Mas Iglesias Reus, CIMIR)

Imprimeix: Gràfiques Arrels. Tarragona

D.L.: T 1809-2014

SUMARI

PRESENTACIÓ	9
Les cares de la crisi econòmica Agustí Segarra i Blasco	11
L'enfonsament econòmic (cracks, recessions i depressions): ahir i avui Xavier Moreno Juliá	23
El patrimoni cultural català, cap al final de la guerra civil (1938-1939) Jaume Massó Carballido	51
La crisi econòmica a les comarques de l'interior Joaquim Margalef Llebaria	97
¡10 Años más de vida si naces en 1900 en Tarragona que en otras provincias españolas! Margarita Gonzalvo-Cirac	103
Una crisi a la corona d'Aragó a finals del segle XVII: la prohibició del comerç Josep Fàbregas Roig Judit Vidal Bonavila	135
De la crisi econòmica a la crisi política: entre Marcuse i Habermas Xavier Ferré Trill	163

PRESENTACIÓ

Les jornades d'economia «Crisi econòmica i societat, l'impacte sobre el nostre territori» se celebraren entre el 7 i el 15 de març del 2013. Foren organitzades pel Centre de Lectura i la URV, coordinades pel professor Josep Fàbregas i patrocinades per la Fundació Privada Mútua Catalana.

En aquest volum publiquem set de les vuit ponències que es van presentar a les jornades, que van comptar amb la participació de destacats estudiosos sobre qüestions d'economia i societat.

Els objectius que es va marcar l'organització s'orientaven a determinar les causes que han provocat les crisis al llarg de la història; conèixer-ne les conseqüències a escala global, estatal i local; situar la crisi actual en el context històric; comprendre la relació entre la situació de crisi i l'evolució demogràfica; analitzar la influència dels governs en el desenvolupament de l'activitat econòmica, i discernir la importància de l'economia com a element dinamitzador de la societat.

Cenyits en les crisis generades pel capitalisme al llarg dels temps, es presenten tres treballs. El Dr. Agustí Segarra planteja un repàs a la història de les crisis econòmiques des del segle XVII fins als nostres dies i els elements comuns que se'n poden deduir. El professor Xavier Moreno centra la seva aportació en el crac del 29, els seus precedents i el seu desenvolupament, i estableix una comparativa amb la depressió actual. Al seu torn, el professor Joaquim Margalef estudia l'impacte de la crisi econòmica a les comarques de l'Alt Camp, la Conca de Barberà, el Priorat, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta.

La ponència de la professora Margarita Gonzalvo-Cirac analitza l'evolució de l'esperança de vida a la província de Tarragona durant la primera meitat del segle xx, tot identificant les causes que expliquen per què l'esperança de vida en aquesta província és superior a la resta de províncies espanyoles.

El professor Josep Fàbregas i Judit Vidal presenten un treball sobre les fallides econòmiques dels regnes peninsulars al llarg del segle xvii i la crisi generada als territoris de la Corona d'Aragó per la prohibició del comerç dictada per la cort de Castella.

La ponència titulada «De la crisi econòmica a la crisi política: entre Marcuse i Habermas», del professor Xavier Ferré, reflexiona sobre l'aportació teòrica d'aquests pensadors per mirar d'establir una tipologia de les diverses crisis que ha provocat el sistema capitalista durant el segle xx, i llur interrelació.

Jaume Massó descriu el procés de salvaguarda del patrimoni cultural català durant la Guerra Civil Espanyola, posant en valor el paper rellevant de la Generalitat republicana que, malgrat les dificultats derivades del conflicte, va esmerçar ingents i fructífers mitjans en la protecció no només del patrimoni cultural català, sinó també estatal.

Submergits encara en plena voràgine de la crisi econòmica que ens afecta des de finals de la primera dècada del segle xxi, són benvingudes les aportacions que, partint del coneixement i les experiències del passat, permeten aproximar-nos a la interpretació del món present. I més encara quan es percep que els moviments cíclics del sistema econòmic capitalista en crisi porten implícits profunds canvis institucionals i socials.

LES CARES DE LA CRISI ECONÒMICA

Agustí Segarra i Blasco

Universitat Rovira i Virgili